

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

18 דצמבר 2018

עת"מ 18-07-47904 אורון ואח' נ' החוץ ואח'

העותרים

1. פרופ' יאיר אורון ו-29 אח'

ע"י ב"כ עו"ד יאיר מק (העותר 30)

נגד

המשיב

משרד החוץ

ע"י ב"כ עו"ד שני רוזנבליט-שמעונוביץ
מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

פסק-דין

1. במסגרת העתירה, המבוססת על הוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: **החוק**) מבקשים העותרים שהמשיב יעביר לידם העתק מארבעה מסמכים שהמשיב טען כי הם העוסקים ביחסי החוץ בין מדינת ישראל לטורקיה ואזרבייג'ן ובהתנגדות שתי מדינות אלה "להכרה בג'נוסייד הארמני" שבוצע בשנת 1915.
2. להגשת העתירה קדמה בקשת מידע שנשלחה מטעם העותרים ביום 21.12.17, ובה דרישה למסור מידע על כל תיעוד בנוגע להסכמים או התחייבויות עם טורקיה או אזרבייג'ן בעניין השאלה בהכרה בג'נוסייד הארמני, תכתובת בעניין זה, תיעוד לפגישות ומגעים עם נציגי מדינות אלה לצורך דיון בסוגיה והחלטות ומסמכי עמדה של משרד החוץ בסוגיה. במכתב המענה מטעם המשיב (מיום 13.6.18) נאמר שלא ידוע למשרד החוץ על כל הסכם או התחייבות של מדינת ישראל כלפי טורקיה או אזרבייג'ן בשאלה ולא אותרה התכתבות רשמית עם נציגי מדינות אלה בסוגיה. עוד נאמר במכתב כי לקראת דיון במרץ 2018 הוכנה במשרד החוץ סקירה לקראת דיון, וכן אותרו שלושה מסמכים אחרים העוסקים בסוגיה. לטענת המשיב אין למסור את הסקירות מאחר והן תכתובות פנימיות החוסות תחת כנפי הוראת סעיף 9(ב)(4) לחוק; ואין לחשוף אף לא אחד מארבעת המסמכים בשל החשש "לפגיעה ביחסי החוץ של ישראל" ולנוכח הוראת סעיף 9(א)(1) לחוק.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

18 דצמבר 2018

עת"מ 18-07-47904 אורון ואח' נ' החוץ ואח'

בכתב התשובה מסר המשיב כי עלה בידו לאתר מסמך סקירה נוסף העוסק בסוגיה. גם לגביו הועלתה הטענה לפיה אין למוסרו בשל החשש לפגיעה ביחסי החוץ של מדינת ישראל ולנוכח תחולת הוראת סעיף 9(א)(1) לחוק בעניינו.

3. לטענת העותרים לא מתקיימים במקרה זה התכליות שבבסיס הוראת סעיף 9(ב)(4) לחוק, בפרט לנוכח עמדתם לפיה הם מוכנים להסתפק באותם קטעים מהמסמכים העוסקים ביחסי המדינות הנזכרות לעיל ובהתנגדות טורקיה ואזרבייג'ן להכרה בגינוסייד בעם הארמני. אשר לטענות בעניין תחולת סעיף 9(א)(1) לחוק, טוענים העותרים שאלה נטענו באופן כללי ובעלמא; המידע או חלקו כבר פורסמו ויש בכך משום שיקול להתיר את פרסום יתר המידע; והאיזון שעל בית המשפט לבצע על יסוד הוראת סעיף 17(ד) לחוק מעדיף את האינטרס הציבורי הגלום בטיעוני מבקשי המידע על פני האינטרסים המוגנים בסעיף 9(א)(1) לחוק.

4. בדיון שהתקיים היום הוצגו – במהלך דיון במעמד צד אחד - חמשת המסמכים שבמחלוקת (הארבעה שנכללו במענה שקיבלו העותרים והחמישי שנזכר בכתב התשובה), וניתנו הסברים מקיפים אודות החשש לפגיעה במדיניות החוץ של ישראל מחשיפת תוכנם. לאחר עיון במסמכים אלה ובנאמר בהם, הוצע לעותרים להסתפק בפראפרזה, שעל פי ניסוח המשיבים תכלול אמירה לפיה "חיסיון המסמכים הנוגעים לדיונים הפנימיים במשרד החוץ על שאלת ההכרה בטרגדיה הארמנית נובע משיקולים מדיניים הכרוכים, בין היתר, ביחסיה של ישראל עם טורקיה, אזרבייג'ן וארמניה". העותרים סירבו להסתפק באמירה זו ועמדו על העתירה.

5. אין צורך להכביר מילים בנוגע לחשיבותו של חוק חופש המידע ובעניין התכליות העומדות בבסיסו. תכליות אלה, הן בפן של "הטעם הדמוקרטי" והן בפן של "טעם הבעלות", נדונו באריכות בפסיקה הסובבת את הוראות החוק. הובהר שבין מטרות החוק ניתן למצוא בקרה ופיקוח אפקטיביים על מעשי השלטון, שיפור איכותה של פעולת הרשות, חיזוק "ההיגיינה הציבורית", גיבוש סדר היום הציבורי וחיזוק אמון הציבור עקב שקיפות הליך קבלת ההחלטות על ידי הרשות (ראו בהרחבה עע"מ 3300/11 מ"י משרד הביטחון נ' גישה מרכז לשמירה על הזכות לנוע, מיום 5.9.12, בפסקה 6 לפסק-דינו של כבוד השופט עמית, להלן: הלכת גישה; עע"מ 5089/16

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים לפני כבוד השופט רם וינוגרד

18 דצמבר 2018

עת"מ 18-07-47904 אורון ואח' נ' החוץ ואח'

התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' בנק ישראל, מיום 30.5.18, בפסקה 10 לפסק-הדין; להלן: הלכת התנועה למען איכות השלטון בישראל).

אין עוד חולק כי סעיף 9 לחוק מבחין בין מידע שרשות ציבורית לא תמסור (על פי הוראות סעיף 9(א) לחוק) לבין מידע שהרשות הציבורית אינה חייבת למסור (סעיף 9(ב) לחוק). שעה שמדובר במידע לגביו קבע החוק כי "רשות ציבורית לא תמסור" אותו (כמצוות סעיף 9(א) לחוק), מתעוררת השאלה, שנראה שטרם זכתה למענה נחרץ, אם לרשות שיקול דעת לסטות מהוראות הסעיף או שמא סמכות זו מוקנית אך ורק לבית המשפט, הרשאי לפעול מכח הוראת סעיף 17(ד) לחוק (לסקירת הדעות השונות ראו הלכת התנועה למען איכות השלטון בישראל, בפסקה 11 לפסק-הדין).

6. כאמור, במקרה דנא נטען שחשיפת המסמכים תביא לפגיעה ביחסי החוץ של המדינה. סעיף 9(א)(1) לחוק קובע כי רשות ציבורית לא תמסור מידע "אשר בגילוי יש חשש לפגיעה בבטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה, בבטחון הציבור או בבטחונו או בשלמו של אדם". לעניין הוראת סעיף זה נקבע כי המבחן החל הוא "מבחן החשש", המרוכך ממבחן "הוודאות הקרובה" החל בגדרי הוראת סעיף 9(ב) לחוק. על פי מבחן זה, די בחשש לפגיעה בבטחון המדינה או לפגיעה ביחסי החוץ שלה כדי להחיל את הוראת הסעיף (לטיבו של ה"חשש" ראו עע"מ 2975/15 הוצאת עיתון הארץ נ' משרד החוץ, מיום 6.6.16, בפסקה 26 לפסק-הדין; עע"מ 4928/15 פרופ' אורון נ' ראש אגף הפיקוח על ייצוא בטחוני, מיום 10.11.16, בפסקה 6 לפסק-הדין, להלן: הלכת אורון).

7. לאחר בחינת החומר החסוי וקבלת ההסברים הנוגעים לו, הגעתי לכלל מסקנה לפיה יש בחשיפת מסמכים אלה כדי להקים את יסודות "מבחן החשש" האמור, בשל החשש לפגיעה ביחסי החוץ של המדינה. במקרה דנא קיים קושי לפרט את השיקולים המדוייקים שבבסיס קביעה זו, שכן יהא בהם כדי לחשוף את טיב המידע והאמור בו. די אם אומר שבנסיבות שפורטו הגעתי למסקנה לפיה ההחלטה שלא למסור לעותרים את המסמכים התבססה על שיקולים ענייניים, שעיקרם בטעמים הנוגעים ליחסי החוץ של מדינת ישראל, ואין להתערב בה (השוו: הלכת אורון, בפסקה 9 לפסק-הדין; עע"מ 1998/18 פרופ' אורון נ' רשות אגף הפיקוח על ייצוא בטחוני, מיום 29.11.18, בפסקה 12 לפסק-הדין).

**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים
לפני כבוד השופט רם וינוגרד**

18 דצמבר 2018

עת"מ 18-07-47904 אורון ואח' נ' החוץ ואח'

8. לנוכח כל האמור לעיל אני מורה על דחיית העתירה. בנסיבות העניין לא אעשה צו להוצאות.

המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לב"כ הצדדים ותשמור את החומר החסוי במעטפה בכספת בית המשפט. המזכירות תודיע לב"כ המשיב על הימצאות החומר החסוי בכספת, על מנת שזו תבוא ותיטול את המסמכים.

ניתן היום, י' בטבת התשע"ט, 18 בדצמבר 2018,
בהעדר.

רם וינוגרד, שופט

